

MUNKAVÉDELEM TŰZVÉDELEM

Komplex oktatási anyag

2024

Általános rész

MUNKAVÉDELEM

A munkavédelem egyrészt a munkavégzés biztonságával másrészt a munkakörülmények, és a környezet ártalmainak megelőzésével foglalkozik a balesetek és a foglalkozási ártalmak megelőzése céljából.

Az ismeretek és a gyakorlat hiányából, a felelőtlenségből, a fegyelmezetlenségből bekövetkező sérülések átmeneti de nemegyszer az egész életre kiható következményekkel járhatnak. Ezek elkerülése mindannyiunk érdeke.

A munkavédelemnek két fő területe van:

- munkabiztonság
- munkaegészségügy

A munkabiztonság a munkakörülmények, és a munkavégzés szabályait határozza meg. Célja a balesetek megelőzése, a bekövetkezett balesetek vizsgálata, intézkedések a balesetek megismétlődése ellen. A munkabiztonság feladata a veszélyforrások feltárása lehetséges kiküszöbölése vagy az ellene való felkészítés.

A munkaegészségügy körébe tartozik a munkahigiéne, és a foglalkozás-egészségügy.

A munkaegészségügyi tevékenység célja a munkavégzés során

- a munkakörnyezetből származó egészségkárosító veszélyek és kockázatok előrelátása, felismerése, értékelése és kezelése (munkahigiéne), valamint
- a munkakörnyezeti kóroki tényezők okozta és a munkavégzésből származó megterhelések, illetőleg igénybevétel vizsgálata és befolyásolása, továbbá a munkát végző személyek munkaköri egészségi alkalmasságának megállapítása, ellenőrzése és elősegítése (foglalkozás-egészségügy) révén a munkát végző személy egészségének megóvása.

Munkavédelmi alapelvek:

- A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért.
- Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját - a jogszabályok és a szabványok keretein belül - a munkáltató határozza meg.
- A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.
- Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat úgy kell meghatározni, hogy végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson a munkavállalókon túlmenően a munkavégzés hatókörében tartózkodónak és a szolgáltatást igénybe vevőnek is.
- A munkáltatóknak és a munkavállalóknak a munkavédelemre vonatkozó szabályokban meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során együtt kell működniük.
- A munkáltató a munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat munkavédelmi, a munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig munka-egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti el.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítése helyett a munkáltató pénzbeli vagy egyéb megváltást a munkavállalónak nem adhat.

A legfontosabb hazai jogszabályok:

§ Magyarország Alaptörvénye

„XVII. Cikk (3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

XX. Cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

§ A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.)

§ 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet az Mvt. végrehajtásáról

§ 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről

§ 3/2002. (II. 8.) EüM-SzCsM együttes rendelet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről

A munkavállalók számára biztosított általános jogok és kötelezettségek:

A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. A munkavállaló köteles munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, hogy ez saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse. Így különösen köteles:

- a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően és a munkáltató utasítása szerint használni, a számára meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni;
- az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni;
- a munkavégzéshez az egészséget és a testi épséget nem veszélyeztető ruházatot viselni;
- munkaterületén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani;
- a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- a részére előírt orvosi - meghatározott körben pályaalakmassági - vizsgálaton részt venni;
- a veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart tőle elvárhatóan megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a felettesétől;
- a balesetet, sérülést, rosszulletet azonnal jelenteni.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

A munkavállaló önkényesen nem kapcsolhatja ki, nem távolíthatja el és nem alakíthatja át a biztonsági berendezéseket.

A munkavállaló köteles együttműködni a munkáltatóval, illetve meghatározott személyekkel (munkavédelmi szakember, foglalkozás-egészségügyi orvos) az egészséges és biztonságos munkakörnyezet megőrzése érdekében hozott hatósági intézkedések teljesítése, illetőleg a munkáltató veszélyt megszüntető intézkedéseinek végrehajtása során is.

A munkavállaló jogosult megkövetelni a munkáltatójától:

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit, a veszélyes tevékenységhez a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt védőintézkedések megvalósítását;
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek rendelkezésére bocsátását, a betanuláshoz való lehetőség biztosítását;
- a munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszerelések, munka- és védőeszközök, az előírt védőital, valamint tisztálkodószerek és tisztálkodási lehetőség biztosítását.

A munkavállalót nem érheti hátrány az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása érdekében történő fellépéséért, illetve a munkáltató vélt mulasztása miatt jóhiszeműen tett bejelentéséért.

A munkavállaló **jogosult megtagadni** a munkavégzést, ha azzal életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné. Ha a munkáltató utasításának teljesítésével másokat veszélyeztetne közvetlenül és súlyosan, a teljesítését **meg kell tagadnia**.

Munkabaleset fogalma, kivizsgálása

- Baleset: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.
- Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.
- A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.
- Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.
- Súlyos az a munkabaleset, amely
 - a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- összefüggésben életét veszítette), magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;
- valamely érzékszerv, érzékelőképesség, illetve a reprodukciós képesség elvesztését vagy jelentős mértékű károsodását okozta;
 - orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;
 - súlyos csonkulást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztését (továbbá ennél súlyosabb esetek);
 - beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott
- A munkáltatónak a munkaképtelenséggel járó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia, és a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben kell rögzítenie. A munkaképtelenséget nem eredményező munkabaleset körülményeit is tisztázni kell, és annak eredményét nyilvántartásba kell venni.
 - A munkáltató köteles a súlyos munkabalesetet a baleseti helyszín szerint illetékes felügyeletnek azonnal bejelenteni.
 - A sérült, illetőleg a balesetet észlelő személy köteles a balesetet a munkát közvetlenül irányító személynek haladéktalanul jelenteni.
 - A munkáltatónak minden bejelentett, illetve tudomására jutott balesetről meg kell állapítania, hogy munkabalesetnek tekinti-e. Ha nem tekinti munkabalesetnek, akkor erről és a jogorvoslat lehetőségéről a sérültet, halálos baleset esetén a hozzátartozót értesítenie kell.
 - A munkáltatónak lehetővé kell tennie a munkavédelmi képviselő részvételét a munkabaleset kivizsgálásában.
 - A munkabaleset bekövetkezésétől számított 3 év után a munkáltató a törvényben foglaltak alapján nem köteles a munkabalesetet bejelenteni, kivizsgálni és nyilvántartásba venni.
 - Ha a sérült (halála esetén hozzátartozója) a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását sérelmezi, úgy a területileg illetékes munkavédelmi felügyelőséghez, fordulhat.

Üzemi baleset az a baleset, amely a biztosítottat a foglalkozása körében végzett munka közben vagy azzal összefüggésben, illetőleg munkába vagy onnan lakására (szállására) menet közben éri. Üzemi baleset az is, amely a biztosítottat közcélú munka végzése vagy egyes társadalombiztosítási ellátások igénybevétele során éri.

- Nem üzemi baleset az a baleset, amely
 - részben vagy egészben a balesetet szenvedett biztosított alkohol vagy kábítószer általi - igazolt - befolyásoltsága miatt következett be,
 - munkahelyi feladatokhoz nem tartozó, engedély nélkül végzett munka, engedély nélküli járműhasználat, munkahelyi rendbontás során, vagy
 - a lakásról (szállásról) munkába, illetőleg a munkából lakásra (szállásra) menet közben, indokolatlanul nem a legrövidebb útvonalon közlekedve, vagy az utazás indokolatlan megszakítása során történt.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- Az, aki sérülését szándékosan okozta, vagy az orvosi segítség igénybevételével, illetőleg a baleset bejelentésével szándékosan késlekedett, az egészségbiztosítás baleseti ellátásaira nem jogosult.

Orvosi vizsgálatok

- Munkaköri alkalmassági vizsgálat: annak megállapítása, hogy egy meghatározott munkakörben és munkahelyen végzett tevékenység által okozott megterhelés a vizsgált személy számára milyen igénybevételt jelent és annak képes-e megfelelni.
- Szakmai alkalmassági vizsgálat: a szakma elsajátításának megkezdését megelőző, illetőleg a képzés és az átképzés időszakában az alkalmasság véleményezése érdekében végzett orvosi vizsgálat.
- Személyi higiénés alkalmassági vizsgálat: annak megállapítása, hogy a járványügyi szempontból kiemelt munkaterületen munkát végző személy fertőző megbetegedése mások egészségét nem veszélyezteti, illetve meghatározott esetekben kórokozó hordozása mások egészségét nem veszélyezteti.
- A munkaköri és a szakmai alkalmasság orvosi vizsgálat lehet előzetes, időszakos és soron kívüli.
- Előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végezni a munkáltató által foglalkoztatni kívánt személynél a munkavégzés megkezdését megelőzően.
- A szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatottak időszakos alkalmassági vizsgálaton vesznek részt a munkaköri alkalmasság újbóli véleményezése céljából.
- Az a munkavállaló, aki előzetes, időszakos, soron kívüli munkaköri, szakmai, vizsgálaton nem vett részt, vagy alkalmatlan minősítést kapott, az adott munkakörben nem foglalkoztatható, a munkaterületen nem foglalkoztatható, tevékenységet nem folytathat.
- Biológiai monitoring vizsgálatokat a 33/1998. (VI.24.) NM rendelet 3. számú melléklete által meghatározott veszélyes vegyi anyagokkal kapcsolatba kerülő munkavállalók esetében szükséges elvégezni félévente, illetve évente.

Munkahelyi elsősegélynyújtás

A munkahelyi elsősegélynyújtás elsősorban a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben, a munkavállaló, valamint a munkavégzés hatókörében tartózkodó személy által elszenvedett heveny egészségkárosodás/baleset esetén szükséges azonnali teendők elvégzését jelenti.

Minden munkahelyen és műszakban előírt tartalmú elsősegélynyújtó felszerelést kell biztosítani, melyet jól látható, könnyen és gyorsan elérhető elsősegélynyújtásra alkalmas helyen kell tartani, ahol kellő mennyiségű és minőségű ivóvíz áll rendelkezésre. A jelzéssel ellátott elsősegélyhelyen fel kell tüntetni az elsősegélynyújtók nevét és elérhetőségét, a tűzoltóság és a mentőszolgálat segélyhívó telefonszámát.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

Egyéni védőeszköz használatának szabályai

Amennyiben megelőző műszaki, illetve szervezési intézkedésekkel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés nem valósítható meg, a kockázatok egészséget nem veszélyeztető mértékűre csökkentése érdekében a munkáltató a munkavállalókat a kockázatokkal szemben védelmet nyújtó védőeszközzel látja el és ellenőrzi azok rendeltetésszerű használatát.

- A veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, használatukra ki kell oktatni és használatukat meg kell követelni.
- *A védőeszköz személyes használatra szolgál, kihordási ideje nincs.* Amennyiben a munkavégzés körülményei megkívánják, hogy valamely védőeszközt ne csak egy személy, hanem többen is használjanak, megfelelő intézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy az ilyen használat ne jelentsen egészségügyi vagy higiénés kockázatot a használók számára.
- A védőeszközt a munkáltató ingyenesen biztosítja, továbbá karbantartás, tisztítás, javítás vagy csere útján gondoskodik arról, hogy a védőeszköz használható, valamint megfelelő higiénés állapotban legyen.
- A munkáltató előzetesen tájékoztatja a munkavállalót azoknak a kockázatoknak a jellegéről és mértékéről, amelyekkel szemben a védőeszköz használata őt megvédi, továbbá gondoskodik arról - szükség esetén gyakorlati képzéssel -, hogy a munkavállaló megtanulja a védőeszköz használatának módját.
- A munkáltató a védőeszköz rendelkezésre bocsátásával egyidejűleg magyar nyelvű tájékoztatót és használati utasítást a munkavállaló rendelkezésére bocsát.
- A tájékoztatás és a gyakorlati képzés megtörténtét a munkáltató írásban dokumentálja és azt a munkavállalóval alá kell íratnia, továbbá - kérelemre - az ellenőrzést végző hatóság részére a dokumentumot bemutatja.
- *A védelmi képességét veszített védőeszköz tovább nem használható.* Az elhasználadott védőeszközt hulladékként, a külön jogszabályban meghatározott esetekben veszélyes hulladékként kell kezelni.
- *A munkavállaló a védőeszköz használatáról érvényesen nem mondhat le.*
- A munkavállaló a védőeszközt nem viheti el a munkahelyéről, kivéve, ha a munkáltató engedélyezte annak elvitelét.

Munkavédelmi oktatás

A munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló

- munkába álláskor,
- munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor,
- munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésékor
- új technológia bevezetésekor

elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

Az oktatást rendszeres munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként - a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve - meg kell ismételni. Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

A veszélyes anyagokra vonatkozó fontosabb előírások

- Veszélyes anyagok a csomagoláson veszély jellel ellátott, biztonsági adatlappal rendelkező termékek, mint pl. a tisztító- és fertőtlenítőszer, irtószer stb.
- A veszélyesség lehet:
 - Fizikai-kémiai tulajdonság alapján (robbanás és tűzveszélyes anyagok)
 - Toxikológiai tulajdonság alapján (mérgező, maró, irritatív, rákkeltő, stb.)
 - Környezetkárosító tulajdonság alapján
- A veszélyesnek minősülő készítmények használata során betartandó előírások:
 - A veszélyes készítmény csomagolásának megsérülése esetén azonnal össze kell gyűjteni a szabadba került anyagokat, szükség esetén a rendelkezésre álló egyéni védőeszköz (védőkesztyű, védőszemüveg) használatával.
 - Eredetileg veszélyes anyaghoz vagy veszélyes készítményhez gyártott vagy használt csomagolóeszköz még tisztított, közömbösített állapotban és átmenetileg sem használható élelmiszer, takarmány, valamint ezek alapanyagainak tárolására.
 - Eredetileg élelmiszerekhez gyártott, illetve használt csomagolóeszköz veszélyes anyag vagy veszélyes készítmény tárolására nem használható.
 - A veszélyes anyagot, illetve a veszélyes készítményt az eredeti csomagolóeszközből tárolás, illetve továbbadás, forgalmazás céljából más, az azonosítást szolgáló feliratozás (címkézés) nélküli csomagolóeszközbe áttenni nem lehet.
 - A veszélyes készítmények biztonsági adatlapjai mindenki számára elérhető helyen kell elhelyezni, az abban foglaltak megismerése a használó személyek kötelessége.
- A CLP rendelet
 - A CLP-rendelet biztosítja, hogy az Európai Unióban a munkavállalók és a fogyasztók a vegyi anyagok osztályozásán és címkézésén keresztül egyértelmű tájékoztatást kapjanak a vegyi anyagok jelentette veszélyekről.
 - A vegyi anyagok forgalomba hozatala előtt az iparnak meg kell határozni az adott anyagok és keverékek emberi egészségre és a környezetre potenciálisan veszélyt jelentő kockázatait azáltal, hogy az azonosított veszélynek megfelelően osztályozza őket.
 - A vegyi anyagok jelentette veszélyekről a címkéken és a biztonsági adatlapokon található szabványszövegek és piktogramok nyújtanak tájékoztatást.
 - A szállítóknak a csomagolásban található anyagot vagy keveréket a forgalomba hozatal előtt a CLP-nek megfelelően kell címkéznie, amennyiben
 - az anyag veszélyes besorolást kapott, vagy

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- ha a keverék bizonyos küszöbérték fölött tartalmaz egy vagy több veszélyesként osztályozott anyagot.
- A CLP megszabja a címke tartalmát és a különböző címkézési elemek elrendezését. A címkének tartalmaznia kell a következőket:
 - A beszállító neve, címe és telefonszáma
 - a lakosságnak szánt, csomagban lévő anyag vagy keverék névleges mennyisége (kivéve, ha ez a mennyiség a csomagon máshol már szerepel
 - Termékazonosítók
 - Ahol alkalmazandó: veszélyt jelző piktogramok, figyelmeztetések, figyelmeztető mondatok, óvintézkedésre vonatkozó mondatok és egyéb jogszabályok által előírt további kiegészítő információk.
- A biztonsági adatlap a legfőbb eszköz annak biztosítására, hogy a gyártók és az importőrök elegendő információt közöljenek a szállítói lánc mentén és ezáltal lehetővé tegyék az általuk forgalmazott anyagok és keverékek biztonságos használatát.
- A biztonsági adatlapokon szerepelnek az anyag tulajdonságai, az általa hordozott veszélyek, a kezelésére, ártalmatlanítására, szállítására és elsősegélynyújtásra vonatkozó utasítások, valamint tűzvédelmi és az expozíció ellenőrzésére szolgáló intézkedések.

A veszélyjelek

Jelenlegi szimbólumok

Tűzveszélyes anyagok (pl. gyúlékony gázok, aeroszolok, folyadékok)

Robbanásveszélyes anyagok

Mérgező vagy ártalmas anyagok

Egészségkárosító anyagok (pl. csírasejt mutagén, rákkeltő, reprodukcióra káros anyagok)

Irritatív vagy kevésbé ártalmas anyagok (pl. bőr-és szemirritáló, légzőszervi irritáló, narkotikus hatású anyagok)

Maró hatású anyagok

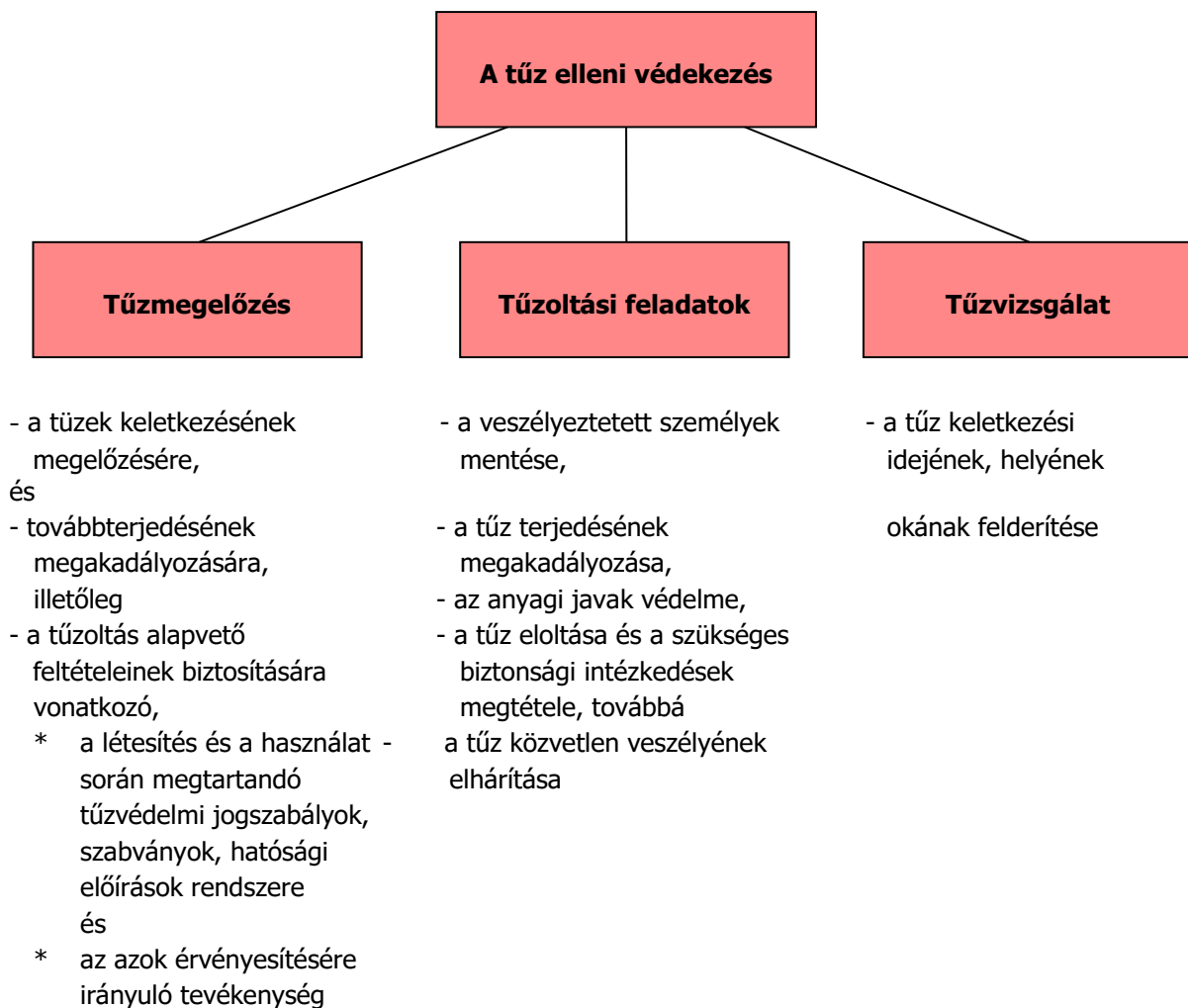

Környezetre veszélyt jelentő, környezetkárosító anyagok

Új piktogramok

TŰZVÉDELEM, TŰZMEGELŐZÉSI ALAPISMERETEK

A tűzoltás és a tűzvizsgálat elsősorban a tűzoltóságok feladata, ellenben a megelőzést anyagi és szervezési oldalról a gazdálkodó szervezeteknek kell megvalósítaniuk.

A káros tűz vagy robbanás minden esetben valamely határozott helyen – lakásban, épületben, munkahelyen, berendezésben, mezőn vagy erdőben stb. – keletkezik és pusztít. A kárt okozó tűz oka a legtöbb esetben szándékosság vagy gondatlanság, illetve a nemtörődomség.

Az állami tűzvédelmi szabályozásoktól függetlenül: a tűz elleni védekezés, a káros tüzek eloltásában, az élet- és vagyonmentésben való közreműködés minden állampolgár – külön felhívás nélküli – kötelessége!

A tűz és robbanás elleni védekezés elsődleges szempontja az olyan megelőzés, amely elejét veszi káros tűz(ek) vagy robbanás(ok) keletkezésének.

Megelőző tevékenységet folytat mindenki, ha az általa kezelt gépen vagy technológiai berendezésben, akár lakásban, lakóépületben, munkahelyén, mezőn, erdőn vagy ahol éppen tartózkodik – az általános és a helyi tűzvédelmi előírásokat megtartja és megtartatja.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

A létesítmény közlekedési, tűzoltási felvonulási útvonalait, területeit, valamint a vízszelési helyekhez vezető útjait állandóan szabadon és olyan állapotban kell tartani, amely alkalmas a tűzoltó gépjárművek közlekedésére és működésére.

Az építményben, helyiségben és szabadtéren még átmenetileg sem szabad

eltorlaszolni:

- a villamos berendezés kapcsolóját,
- a közmű nyitó- és zárószervezetét, (gáz, víz)
- a tűzjelző kézi jelzésadóját,
- a hő- és füstelvezető kezelőszervezetét, nyílásait,
- a tűzvédelmi berendezést, felszerelést és készüléket,

leszűkíteni:

- a közlekedési utakat,
- ajtókat,
- kiürítési utakat.

Égő dohányterméket, gyufát és egyéb gyújtóforrást tilos olyan helyre tenni, illetve ott eldobni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.

A létesítmény területén – az erre a célra kijelölt helyek kivételével – tilos a dohányzás.

A dohányzásra kijelölt helyet, jól láthatóan táblával, illetőleg piktogrammal kell jelölni.

Az égés fogalma és feltételei

Köznapi értelmezéssel az égés tűz, amely füstöléssel, lánggal, hő- és fénysugárzással jár.

Az égési folyamat keletkezéséhez a következő feltételek szükségesek:

- - éghető anyag,
- - levegő (oxigén),
- - gyújtóforrás, és

e három feltétel egy időben egy helyen való együttléte.

Alapvető tűzoltási módok

Éghető anyag eltávolítása: Éghető anyag tűzhez jutásának megakadályozása (pl. gázvezeték elzárása stb.). Éghető anyag tűz környezetéből való eltávolítása. Égő anyag eltávolítása a veszélyeztetett környezetből.

Égést tápláló oxigén elvonása: Oxigén kiszorítása (pl. elárasztás széndioxid oltógázzal stb.) Oxigén koncentráció csökkentése (felhígítás) (pl. lángtérbe oltógázt (CO₂, halon), oltóport juttatunk). Égő felület letakarása (pl. takaróval, homokkal, földdel stb.)

Az égő anyag hűtése: nagy párolgáshőjű anyaggal (pl. vízzel). Ezt csak áramtalanítás után végezzük.

Tűz esetén követendő magatartás

Aki tüzet észlel, az – a halló és látótávolságon belül tartózkodók segítségét is igénybe véve – köteles azt azonnal jelezni a 105-ös telefonszámon a tűzoltóságra vagy a 112-es általános segélykérő hívószámon.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

A tűzjelzésnek tartalmazni kell:

- a tüzeset pontos helyét, (címét)
- mi ég,
- mit veszélyeztet a tűz,
- személyek vannak-e veszélyeztetve, történt-e személyi sérülés,
- a bejelentő nevét,
- a bejelentésre használt készülék telefonszámát.

Tűz vagy káreset alkalmával a munkavállaló köteles minden külön felhívás nélkül a tűzoltásban, a mentési munkában részt venni és a tűzoltás vezetőjének utasításait maradéktalanul végrehajtani. (tűzoltás vezetője a helyszínrre érkező hivatásos, vagy önkéntes tűzoltóság arra illetékes tűzoltója.)

Miután a tüzesetet jelezte, hangos szóval riassza munkatársait és kísérelje meg a veszélyben levők mentését, valamint a rendelkezésére álló tűzoltó felszereléssel (tűzcsap) tűzoltó készülékkel a tűz oltását.

A mentési munkálatokat és a tűz oltását minden esetben az érintett területet jól ismerő helyi vezető köteles irányítani a hivatásos tűzoltóság helyszínre érkezéséig. Ezt követően a megérkezett egység parancsnoka veszi át az irányítást.

Tűzoltás, mentés, kiürítés, rendfenntartás

Ha a tűz olyan gépen, technológiai berendezésen keletkezett, amely elektromos árammal üzemel, vagy az égés elektromos áram közelében van, a tűz oltásának megkezdése előtt a berendezést szükség esetén a helyiséget, az épületet áramtalanítani kell.

Személyi sérülés esetén az elsősegély-nyújtást az erre kijelölt dolgozói végzik. Komolyabb sérülés esetén a 104-es telefonszámon a mentőket is értesíteni kell.

Amennyiben indokolt, a közműveket is (gáz-, gőz, stb.) le kell zárni.

A rend fenntartására, a pánik megakadályozására különös gondot kell fordítani. Ezt a feladatot a munkahelyi vezetés végzi a hivatásos tűzoltóság megérkezéséig.

A vállalati és az egyéni tulajdon tervszerű mentése és őrzése, a helyszín biztosítása, a jelen lévő vezető irányításával történik.

A tüzeset helyén dolgozók már a tűz oltása során is gondoskodjanak:

- a tűz keletkezési okára utaló észrevételek, bizonyítékok gyűjtéséről;
- az érintett terület változatlan megőrzéséről mindaddig, amíg a tűzoltóság a helyszínre érkezik, illetve annak vezetője meghatározza.

Munkavállalók tűzvédelmi feladatai

Minden dolgozó köteles a tűzvédelmi előírásokat, a Tűzvédelmi Szabályzat tartalmát megismerni, azokat betartani, a tüzeseteket megelőzni.

Munkakörének betöltéséhez szükséges oktatáson és ha szükséges, tűzvédelmi szakvizsgán részt venni.

Munkavégzés során a dohányzási tilalmat megtartani.

A rendelkezésre bocsátott eszközöket, gépeket (főleg az elektromos gépeket) munkakezdés előtt a kezelési utasításnak megfelelően megvizsgálni, azokat rendeltetésszerűen használni.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

Munkahelyén rendet, tisztaságot tartani, és minden olyan körülményt megszüntetni, ami tüzet okozhat.

Amennyiben tűz vagy robbanásveszélyt észlel, köteles azt megszüntetni, közvetlen munkahelyi vezetőjének azonnal jelenteni.

A munkahelyen a készenlétbe helyezett tűzoltó készülékeket, felszereléseket, eszközöket szükség esetén rendeltetés szerint használni.

Veszélyességi övezetből, helyiségből, a gépekről a munkavégzés során keletkezett éghető anyagot, hulladékot folyamatosan, de legalább a műszak végén eltávolítani.

Alkalmoszerű tűz és robbanásveszélyes tevékenység végzésekor arra írásbeli engedélyt kérni, azt a munkavégzés során magánál tartani, és az abban foglaltakat a munkavégzés során betartani.

A kijelölt menekülési útvonalakat, ajtókat, átjárókat köteles folyamatosan használható állapotban tartani. Etorlaszolni még ideiglenesen sem szabad.

Esetleges tűz esetén valamennyi dolgozó köteles a tűz oltásában részt venni. Ezen belül a helyszínre érkező tűzoltás vezetőjének rendelkezéseit maradéktalanul végrehajtani.

Tűzvédelmi felszereléseket, tűzcsapokat, eszközöket csak a rendeltetésüknek megfelelő célra szabad használni.

Tűzoltási célra rendszeresített homokot, lapátot, vödört más célra még ideiglenesen sem szabad igénybe venni.

Munkahelyen csak annyi anyag tárolható, amennyi folyamatos tevékenységhez szükséges

A tevékenység során keletkezett éghető hulladékot folyamatosan, de legalább műszakonként, illetve a tevékenység befejezése után el kell távolítani.

Éghető folyadékkal, zsírral szennyezett éghető hulladékot jól záró, fedővel ellátott nem éghető anyagú edényben kell gyűjteni, majd e célra kijelölt helyen kell tárolni.

Olajos, zsíros munkaruha csak fémszekrényben helyezhető el.

Minden csőrendszernél, tárolóedénynél, gépnél, berendezésnél az éghető folyadék csepegését, elfolyását, a gáz szivárgását meg kell akadályozni. A szétfolyt, kiszivárgott anyagot fel kell itatni, a helyiséget kiszellőztetni és a felitatott anyagot az erre a célra kijelölt helyen tárolni. Az üzemszerűen csepegő tűzveszélyes folyadékot nem éghető anyagú edénybe kell felfogni, a felfogó edényt szükség szerint, de legalább a műszak befejezésekor ki kell üríteni.

Tűz és robbanásveszélyes folyadékot alkalmoszerűen csak szabadban vagy jól szellőztethető helyiségben szabad használni, ahol egyidejűleg gyújtóforrás nincs.

Az üzemeltetés alatt olyan helyiségek ajtajait ahol emberek tartózkodnak tilos bezárni!

Alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenységet csak írásos engedély alapján szabad végezni.

Szabadban tüzet és üzemeltetett tüzelőberendezést őrizetlenül hagyni nem szabad.

Munkavédelmi ismeretek

A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért.

Általános munkáltatói (vezetői) feladatok

- a szükséges utasításokat és tájékoztatást kellő időben a munkavállalónak megadni;
- rendszeresen meggyőződni arról, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket;
- a munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével megfelelő munkaeszközöket biztosítani a munkavállalók részére;
- új technológiák bevezetése előtt kellő időben, legkorábban a tervezési szakaszban megtárgyalni a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel bevezetésük egészségre és biztonságra kiható következményeit;
- a tudomására jutott rendellenességet, illetve a munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos végzésével kapcsolatos bejelentést haladéktalanul kivizsgálni, a szükséges intézkedéseket megtenni, az érintetteket értesíteni, és közvetlen veszély esetén a munkavégzést leállítani;
- a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések esetén a munkáltatói utasítások rendelkezéseinek megfelelően eljárni;
- biztosítani a védőeszközök és a munkaruházat rendeltetésszerű használhatóságát, védőképességét, a kielégítő higiéniai állapotát, a szükséges tisztítását, karbantartását (javítását), pótlását;
- teljes felelősséggel megtenni minden szükséges intézkedést a munkavállalók biztonsága és egészségvédelme érdekében, figyelembe véve a változó körülményeket is, valamint törekedve a munkakörülmények folyamatos javítására.

Tárgyi feltételek biztosítására vonatkozó előírások

- megfelelő mennyiségű, az egészségügyi előírásoknak megfelelő minőségű ivóvíz;
- a munkahely és a munka jellegének megfelelően az öltözködési, tisztálkodási, egészségügyi, étkezési, pihenési és melegedési lehetőség;
- a munkahely és a munka jellegének megfelelő rend, tisztaság, a keletkező szennyező anyagok, szennyvíz, hulladék kezelése;
- a dolgozók létszámának és a veszély jellegének megfelelő jelző- és riasztóberendezés, biztonsági és egészségvédelmi jelzések alkalmazása;
- egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges mozgástér kialakítása;
- az olyan munkahelyen, ahol be- vagy leesési veszély van, vagy a munkavállalót és a munkavégzés hatókörében tartózkodókat leeső tárgyak veszélyeztetik, elkerítéssel, lefedéssel, vagy más alkalmas módon kell a védelemről gondoskodni;

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- a tárolóhelyek kialakításakor figyelembe kell venni a tárolt anyagok fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságait, valamint egymásra hatásukat, és ennek megfelelően kell a rakodás, szállítás és tárolás módját meghatározni;
- az energia-, cső- és közműhálózatnak biztonságosan üzemeltethetőnek, kezelhetőnek, karbantarthatónak és azonosíthatónak kell lennie;
- a villamos szerelvényeknek meg kell felelniük a biztonsági (érintésvédelmi, robbanásbiztonsági stb.) követelményeknek;
- a munkahely természetes és mesterséges megvilágítása elégítse ki a munkavégzés jellegének megfelelő világításra vonatkozó követelményeket;
- a munkahelyen a zajhatások és a rezgések, a por és vegyi anyagok, valamint a sugárzások, az alacsonyabb vagy magasabb légköri nyomás nem károsíthatják a munkavállalókat és a munkavégzés hatókörében tartózkodókat;
- a munkahelyiségben a munkavállalók létszámát, a tevékenység jellegét és a veszélyforrásokat figyelembe véve elegendő mennyiségű és minőségű, egészséget nem károsító levegőt és klímát kell biztosítani;
- a szabadtéri munkahelyen - a munkavégzés jellegének és a munkakörülményeknek megfelelő műszaki megoldásokkal, munkaszervezéssel, egyéni védelemmel, melegedési lehetőséggel, védőitallal - gondoskodni kell a munkavállalók időjárás elleni védelméről;
- munkahely céljára csak olyan építmény alkalmazható, amely megfelelő szerkezetű és szilárdságú;
- a munkahely padlózata és közlekedési útjai feleljenek meg a munkavégzés jellegének és az ebből fakadó tisztítási követelményeknek, a várható legnagyobb igénybevételnek, felületük csúszásmentes, egyenletes, botlás- és billenésmentes legyen;
- a közlekedési utak szélessége és a szabad magasság tegye lehetővé a gyalogosok és járművek biztonságos közlekedését, a közlekedési utak és pályák melletti biztonságos munkavégzést;
- az olyan munka- és tárolóhelyiségekben, ahol gyalogos- és járműforgalom van, illetőleg rendszeresen anyagot szállítanak, a közlekedési, illetőleg az anyagmozgatási útvonalakat meg kell jelölni, vagy el kell választani egymástól;
- az elsődlegesen gépjárműforgalom számára szolgáló kapu közvetlen közelében a gyalogosok számára külön ajtót kell biztosítani, ha a gyalogosok számára nem biztonságos az áthaladás;
- a kijáratokat és vészkijáratokat, a kijelölt menekülési utakat szabadon kell tartani, számuk, méretük, elhelyezésük és megvilágításuk tegye lehetővé a munkahely, a veszélyes terület gyors és biztonságos elhagyását;
- vészkijáratot lezárni csak úgy szabad, hogy vészhelyzetben bárki által nyitható legyen;
- azokon a munkahelyeken, ahol az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés dohányzási tilalom elrendelését teszi szükségessé, külön dohányzóhelyet kell kijelölni, kivéve, ha a munkáltató a munkahelyet külön törvény szerint nemdohányzó munkahellyé nyilvánította;

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- a nemdohányzók védelme érdekében gondoskodni kell dohányzóhelyek, dohányzóhelyiségek kijelöléséről;
- a gép állandó tartozéka a biztonságos használatához szükséges magyar nyelvű üzemeltetési dokumentáció, amelyet a gyártó, import esetén az importáló, annak hiányában az üzemeltető köteles biztosítani;

Szervezési és egyéb feltételek biztosítására vonatkozó előírások

- olyan munkahelyen, ahol különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak, a munkavégzést úgy kell összehangolni, hogy az az ott dolgozókra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra veszélyt ne jelentsen;
- az összehangolás megvalósításáért a felek által szerződésben megjelölt munkáltató, ilyen kikötés hiányában a fővállalkozó, illetve bármely más olyan személy vagy szervezet, aki, illetve amely a tényleges irányítást gyakorolja, vagy a munkahelyért a fő felelősséget viseli, ha ilyen nincs, akkor az a felelős, akinek a területén a munkavégzés folyik;
- anyagot, terméket mozgatni csak az anyag, termék tulajdonságainak megfelelő, arra alkalmas eszközzel, a kijelölt helyen és módon, a súly- és mérethatárok megtartásával szabad;
- a munkahelyen belüli gyalogos közlekedés és kézi anyagmozgatás biztonságos kialakításához közlekedési utakat jelöltünk ki a dolgozók részére. Munkaállomások között tilos az átjárás, csak a közlekedési utakat szabad használni.
- az olyan járművekre, amelyek a közforgalomban nem vesznek részt, a járművek üzemben tartásának műszaki feltételeiről rendelkező előírásokat megfelelően kell alkalmazni;
- a veszélyforrásokat és az ellenük való védekezés módját az érintett munkavállalókkal meg kell ismertetni;
- a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, használatukra ki kell oktatni és használatukat meg kell követelni;
- súlyos és közvetlen veszély esetén az érintett munkavállalókat erről azonnal értesíteni kell, gondoskodni kell, hogy a munkát beszüntessék és a munkahelyeket azonnal elhagyják és biztonságos helyre távozzanak;
- a munkahelyen biztosítani kell a munkahelyi elsősegélynyújtás tárgyi, személyi és szervezési feltételeit;
- a munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására;
- a kockázatértékelés eredményeként a munkáltató felelőssége legalább a következők dokumentálása:
 - a kockázatértékelés időpontja, helye és tárgya, az értékelést végző azonosító adatai;
 - a veszélyek azonosítása;
 - a veszélyeztetettek azonosítása, az érintettek száma;

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- a kockázatot súlyosbító tényezők;
- a kockázatok minőségi, illetőleg mennyiségi értékelése, a fennálló helyzettel való összevetés alapján annak megállapítása, hogy a körülmények megfelelnek-e a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, illetve biztosított-e a kockázatok megfelelően alacsony szinten tartása;
- a szükséges megelőző intézkedések, a határidő és a felelősök megjelölése;
- a tervezett felülvizsgálat időpontja;
- az előző kockázatértékelés időpontja;
- a munkáltató megfelelő intézkedésekkel biztosítja, hogy szükség esetén az elsősegély, az orvosi sürgősségi ellátás, a mentési és a tűzvédelmi feladatok ellátása érdekében haladéktalanul fel lehessen venni a kapcsolatot a külső szolgálatokkal, szervekkel;
- a munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat;
- az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg, e feladat ellátása munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül;
- a munkáltató az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében köteles a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőkkel tanácskozni, valamint biztosítani részükre a lehetőséget, hogy részt vehessenek az egészségre és biztonságra vonatkozó munkáltatói intézkedés kellő időben történő előzetes megvitatásában;

A munkavédelem hatósági felügyelete

- a munkavédelemre vonatkozó szabályok megtartásának elősegítését, valamint ellenőrzését a munkavédelmi hatóság látja el;
- a munkavédelmi hatóság tájékoztatással és tanácsadással segíti a munkáltatókat és munkavállalókat, a munkavédelmi képviselőket, továbbá az érdekképviselőket, hogy azok a munkavédelemmel kapcsolatos jogukat gyakorolhassák, és kötelezettségeiket teljesíthessék;
- a munkavédelmi hatóság ellenőrzése kiterjed
 - a munkáltatók és munkavállalók egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos feladatainak és kötelezettségeinek teljesítésére, ideértve a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok munkavédelmi feladatainak megvalósítását is;
 - a munkahelyek létesítésére, a munkaeszközök üzemeltetésére, az alkalmazott technológiákra és anyagokra, valamint az egyéni védőeszközökre vonatkozó követelmények érvényesítésére;
 - a munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések és fokozott expozíciós esetek kivizsgálására, bejelentésére, nyilvántartására, valamint megelőzésére tett intézkedésekre;

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- a munkavédelmi hatóság jogosult az ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében e törvényben és külön jogszabályban meghatározott intézkedés és felelősségre vonás alkalmazására;
- a munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben;
- a munkavédelmi bírság összege 50 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjedhet;
- a munkavédelmi hatóság felügyelője jogosult:
 - a munkahelyek tekintetében a munkáltatót határozatban kötelezni, hogy írásban nyújtson tájékoztatást a megjelölt munkavédelmi követelmények teljesítéséről;
 - valamennyi munkahelyen - külön engedély nélkül, ellenőrzési jogosultságát az erre jogosító igazolványával (amely a sorszámot, az eljáró felügyelő nevét és a munkavédelmi hatóság megnevezését tartalmazza) igazolva - ellenőrzést tartani;
 - a munkabaleseteket, kivéve a közúti közlekedéssel kapcsolatosakat - a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve - kivizsgálni;
 - a munkáltatót felhívni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésére;
 - a munkáltatót a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésére kötelezni;
 - az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott munkavállalót a kifogásolt munkavégzéstől eltiltani;
 - a munkavállaló egészségét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély esetén, vagy határértéket meghaladó expozícióban, vagy rákkeltő, mutagén, teratogén hatású veszély előfordulásakor - annak elhárításáig -, továbbá a nem megfelelő védelmet nyújtó védőeszköz használatakor a veszélyes tevékenység, illetőleg üzem, üzemrész működésének, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag/készítmény használatának felfüggesztését elrendelni;
 - elrendelni a munkáltató rendkívüli ellenőrzését;
 - a balesetet munkabalesetnek minősíteni, továbbá a munkabaleset bejelentését vagy kivizsgálását elrendelni, ha a bejelentést vagy a kivizsgálást elmulasztották vagy nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően végezték, illetőleg ha a munkáltató a balesetet jogszabályba ütköző módon nem tekinti munkabalesetnek;
 - a munkaeszköz és egyéni védőeszköz működését, használatát felfüggeszteni, ha az nem rendelkezik a meghatározott okirattal;
 - a munkáltatót arra kötelezni, hogy az éjszakai munkavégzés keretében foglalkoztatott munkavállalói átlagos statisztikai létszámát, munkarendjét, az éjszakai munkavégzés körülményeire vonatkozó - a határozatban megjelölt

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- egyéb - információkat, valamint a közölt adatokban, tényekben bekövetkező változást időszakonként bejelentse;
- a munkahelyen tartózkodó személytől az ellenőrzéshez szükséges felvilágosítást kérni, valamint az ilyen személyt személyi azonossága igazolására felhívni;
- az ellenőrzés lefolytatásának akadályozása esetén a rendőrség igénybevételére;
- munkahigiénés vizsgálatok elvégeztetését elrendelni.
- felügyelő köteles a bejelentett súlyos munkabalesetet, valamint a foglalkozási megbetegedést, a fokozott expozíciós esetet - a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve – kivizsgálni;

Emelőgép-kezelők munkavédelmi oktatása

(kiegészítés)

- Az emelőgépet csak a használati utasításban meghatározott módon és célra szabad használni.
- A gépi hajtású emelőgéphez naplót kell rendszeresíteni, és abban a műszakonkénti vizsgálatokat és az esetleges meghibásodásokat és azok elhárításának tényét rögzíteni kell.
- Az emelőgépen tartózkodni, arra felmenni csak az üzemeltető hozzájárulásával és a kezelő tudtával szabad.
- Emelőgéppel személyeket emelni csak erre a célra tervezett és tanúsított kiegészítő felszereléssel, illetve az erre az üzemmódra alkalmassá tett emelőgéppel szabad.
- Emelőgéppel csak függőleges irányú erőhatást szabad közvetlenül kifejteni.
- A kezelőnek és az irányítóknak a terhet, illetőleg a kezelőnek az irányító jelzéseit a tehermozgatás egész folyamata alatt figyelemmel kell kísérnie.
- Megemelt terhet csak olyan terület felett szabad vinni, ahol személyek nem tartózkodnak.
- Amennyiben megemelt terhen vagy alatta munkát kell végezni, csak akkor szabad ha a teher tartását biztonságos alátámasztás vagy egyéb szerkezeti megoldás biztosítja (pl. önzáró menetorsó), kivéve a gépjármű szervizemelőt.
- A véghelyzetek határán minden mozgást úgy kell vezérelni - a sebességet csökkenteni -, hogy a biztonsági véghelyzet határolókapcsoló működtetésére ne legyen szükség.
- A kezelőt az emelés megkezdése előtt egyértelműen tájékoztatni kell, hogy kinek a jelzéseit köteles figyelembe venni.
- Ha a teher kötözésével (rakodásával) egynél több személyt bíznak meg, az egyiket közülük meg kell bízni az emelőgép kezelő irányításával.
- Ha a kezelő a kezelőhelyről a teher mozgatását nem képes követni, akkor annyi irányítót kell biztosítani, amennyi az emelés biztonságos végrehajtásához szükséges.

Az emelőgép kezelőre vonatkozó előírások:

- Köteles figyelembe venni az emelőgép naplójába az előző műszak alatt beírt bejegyzéseket és ellenőrizni az esetleges hiányosságok megszüntetését.
- Az emelőgép üzembe helyezése előtt köteles meggyőződni arról, hogy annak szerkezetén nem tartózkodik senki.
- Minden műszak megkezdése előtt meg kell vizsgálnia az emelőgép biztonságát érintő berendezések hatékonyságát, így különösen:
 - a vészleállítót, amely az emelőgép üzemét lekapcsolja;
 - figyelmeztető, jelző berendezéseket;
 - minden hajtóművet és a köteleket, láncokat;
 - a véghelyzet kapcsolókat;
 - minden mozgás fékjét;
 - a reteszelékeket;

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- a teherbírás, illetőleg a kinyúlás jelzőket;
- az emelőgép egyéb biztonsági berendezéseit, amelyek az emelőgép felszereléséhez tartozó eszközökkel megvizsgálhatók;
- valamint a használati utasításban előírt egyéb berendezéseket és védőeszközöket

Ha hiányosságot vagy rendellenességet tapasztal, azt köteles felettesének jelenteni, valamint az emelőgép naplójába bejegyezni.

- Köteles minden mozgás megkezdése előtt hangjelzéssel figyelmeztetni az emelőgép hatókörzetében tartózkodókat, ha van az emelőgépen hangjelző készülék.
- Felelős a kötöző által alkalmazott teherfelvevő eszköz helyes megválasztásáért, a függesztés helyes módjáért, a kötöző (rakodó) munkájáért, amennyire azt munkahelyéről megítélheti.
- Az emelést, illetve a szállítást csak akkor kezdheti meg, ha a felerősítés biztonságos és az emeléssel senkit nem veszélyeztet.
- A terhet úgy kell először megmozdítani - emelni vagy süllyeszteni -, hogy az éppen csak elmozduljon eredeti helyzetéből.
- A megemelt terhet csak olyan útvonalon és olyan magasságban szállíthatja, ahol a mozgás során az nem veszélyezteti az élet- és vagyonbiztonságot.
- Az emelőgép üzemeltetésének befejezésekor, vagy a munkaszünetek megkezdésekor, ha a kezelő az emelőgépet elhagyja, az alábbi intézkedéseket kell megtennie:
 - a terhet és a merev teherfelvevő eszközt biztonságosan le kell helyezni;
 - az emelőgépet a használati utasításban előírt helyzetbe kell hozni;
 - az emelőgép kezelőelemeit kikapcsolt állásba kell helyezni;
 - szabadban lévő emelőgépnél a szélterhelésből eredő elindulás vagy elmozdulás ellen védő biztosításokat fel kell helyezni;
 - a belső égésű motorral működő (pl. mobil) emelőgép esetén a motort le kell állítani;
 - az emelőgépet a használati utasításban üzemszünetre előírt állapotba kell hozni;
 - meg kell akadályozni, hogy az emelőgépet illetéktelen személy üzembe helyezhesse.
- Villamos üzemű emelőgépet üzemszünet alkalmával le kell választani a hálózatról és a főkapcsolót kikapcsolt helyzetében biztonsági zárral (lakattal) le kell zárni.

Munkavédelmi ismeretek adminisztrációs munka végzéséhez (kiegészítés)

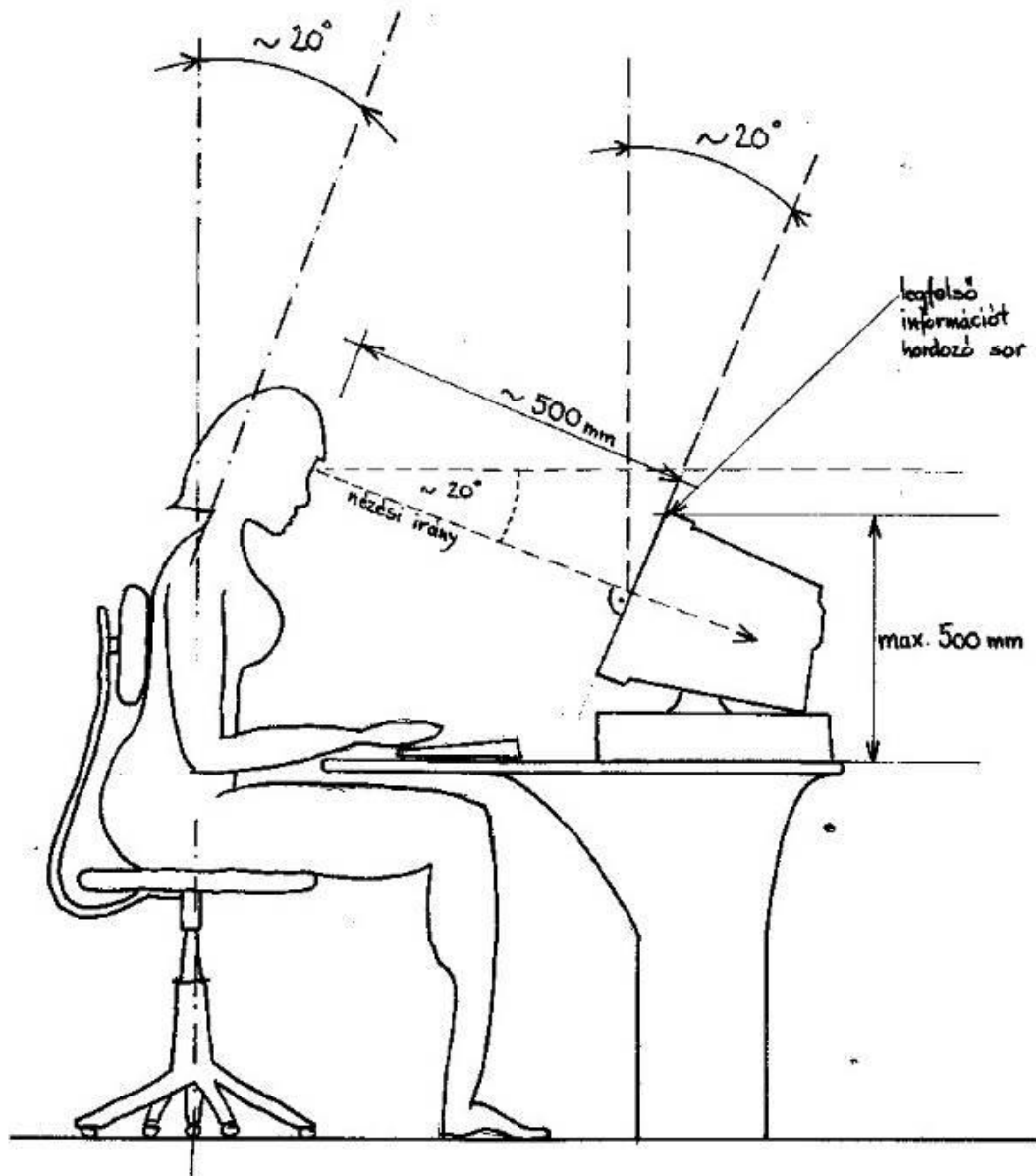
A rendszeres képernyő előtti munkavégzés egészségügyi kockázattal járhat, ezért jogszabályi előírások (50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet) határozzák meg a feltételeit.

A témához kapcsolódóan néhány információt szeretnénk megosztani önökkel:

- Képernyő előtti munkavégzésnek nevezzük, ha a munkavállaló egy képernyős munkahelyen (ami jelenti a képernyőt és a hozzá kapcsolódó adatbeviteli és egyéb eszközöket, valamint az asztalt, széket és a közvetlen munkakörnyezetet) a napi munkaidejéből legalább 4 órában a képernyőt nézi.
- A rendelet kettős tiltás alkalmaz, egyrészt előírja, hogy az óránkénti 10 perces szünetet biztosítani kell, és ezeket az időtartamokat összevonni nem lehet. Másrészt tiltásként fogalmazza meg, hogy a képernyő előtti munkavégzés időtartama a napi 6 órát nem haladhatja meg. Ehhez tényként rögzíti, hogy a munkáltató a munkafolyamatokat úgy szervezi meg, hogy ezek az előírások betarthatók legyenek.
- A 10 perces szünet nem azonos a munkaközi szünettel, hanem azt jelenti, hogy a munkát úgy kell megszervezni, hogy a képernyő figyelését óránként 10 percig szakítsuk meg, és addig másfajta tevékenységet végezzünk (iratrendezés, adatgyűjtés, kommunikáció a kollégákkal stb.).
- Egészségkárosító hatások:
 - A képernyő előtti munkavégzés legfontosabb negatív hatása az elfáradás, szellemi és fizikai értelemben egyaránt.
 - Összetettebb a terhelés, ha adatbevitel is történik, hiszen a szemnek alkalmazkodnia kell a dokumentum, a klaviatúra, a képernyő távolságához.
 - A képernyőfigyelés olyan panaszokat okozhat, mint a homályos távolra látás, vörös fájó szemek és fejfájás, vibrálás, kettős látás, lassú újrafókuszálás a papírról képernyőre és fordítva, emellett előfordulhat a képernyő előtti munkával járó kimerültség és stressz.
 - A kar, a kéz és a vállöv átmeneti elfáradásától a tartós fájdalomon át a krónikus lágyszövet változásokig sok probléma előfordulhat a billentyűzet kapcsán is.
 - A hát, a nyak és a fej hosszú idejű statikus helyzete szintén egészségügyi panaszokat okozhat.
 - Emellett számolni kell az ülőmunkával járó egészségromlással is: kialakulhat aranyér, a comb nyomása miatti pangás a visszerekben, a kismedencében.
- A munka miatt kialakuló problémák gyakoriságát csökkenti, ha a megfelelő bútort választjuk, a legkényelmesebb testtartást és a másolnivalót a lehető legjobb helyre tesszük. Néhány jó tanács:
 - Az állítható székek a legkényelmesebb háttartást és ülő magasságot nyújtják.
 - A képernyő felső széle általában legyen úgy 10 fokkal lejjebb a dolgozó egyenes nézésének szögétől. A távolság a lehető legnagyobb legyen, minimum 50 cm.

MUNKA-, ÉS TŰZVÉDELMI ALAPISMERETEK

- A papír anyag legyen olyan közel a képernyőhöz, amennyire csak lehet. Akkor nem kell annyiszor újrafókuszálni, és rengeteg fárasztó fejmozgást is megspórolhatunk.
- Ha lehet, a referencia anyag és a képernyő egyforma távolságra legyen a szemtől, úgy még kevesebbszer kell fókuszt váltani.
- A képernyő fényereje legyen háromszor, négyszer akkora, mint a környező fény. Ha lehet a szoba fényét csökkenteni, tegyük meg. Ne dolgozzunk azonban sötétben. A szoba világítása az aktuálisan végzett munkától függ, ezért egyénileg kell megtalálni az optimális megoldást
- A képernyő karakterei jelentősen világosabbak, vagy sötétebbek legyenek, mint a háttér. Legyen nagy a kontraszt, de ne annyira, hogy kápráztasson.
- A tükröződések a képernyő beállításával kell minimalizálni, hogy az ablakok és más fényforrások ne látszódnak rajta. Ne ülünk szembe nyitott ablakkal és más fényforrással. Függönyök és redőnyök segítenek ebben.
- Helyi világításhoz használjunk mozgatható asztali lámpát, mert az könnyen árnyékolható, amikor dolgozunk, és akkor nem ad a munkaterületen túl erős kontrasztot.
- Ha tükröződik a képernyőn, akkor ne hordjunk világos, fehér ruhát.
- Mindig előttünk középen, az asztal szélétől befelé legalább 5-10 cm távolságra helyezzük el a billentyűzetet.
- Az egeret a billentyűzet bal vagy jobb oldala mellé tesszük, attól függően, hogy jobb vagy bal kezünkkel használjuk.
- Mivel a munka nagy koncentrációt igényel, fontos, hogy néha tartsunk apróbb pihenőket. Ha megtehetjük, a monitoros munkákat tarkítsuk másféle teendőkkel. Ha a munka semmiképpen sem enged elszakadni a képernyőtől, akkor tartsunk kis szüneteket. Ha egy pár percre másfelé nézünk, a munkát kényelmesebben tudjuk utána folytatni.
- Ha a képernyős munkakörben dolgozók számára az időszakos orvosi vizsgálat során a foglalkozás-egészségügyi orvos kezdeményezésére a szemészeti szakvizsgálat eredményeként éleslátást biztosító szemüvegre van szükség, akkor a képernyő előtti munkavégzéshez szükséges szemüveglencse, és ennek a lencsének a rendeltetésszerű használatához szükséges keret költségeit a munkáltató fizeti.

KÉPERNYŐS MUNKAHELY
BEÁLLÍTÁSI VÁZLATA